I. ANOTACE

Stavebně-historický průzkum Hrubé hospody ve Fryštáku v rámci rešerší in situ potvrdil starší domněnky, že tento objekt je barokní novostavbou, vzniklou po polovině 17. století jako zájezdní hostinec. Při vytyčení stavebních dějin se však ukázalo, že budova má i pozdně barokní fázi výstavby, a že byla posléze ještě několikrát výrazně upravována, což dokládají i některé mladší písemné a obrazové prameny.

I přes druhotné zásahy představuje Hrubá hospoda mimořádně hodnotný objekt městské památkové zóny Fryšták. Zachované konstrukce budovy jsou s největší pravděpodobností starší než stavební konstrukce místního kostela sv. Mikuláše, který je druhou výraznou barokní stavbou Fryštáku.

Bývalý zájezdní hostinec Hrubá hospoda tak tvoří jednu ze dvou nejdůležitějších a nejlépe dochovaných historických staveb městečka. V rámci kontextu České republiky je budova jedním z několika málo dokladů poměrně autenticky zachované stavby typu zájezdního hostince. V tomto případě navíc s tou přidanou hodnotou, že pohostinský provoz v Hrubé hospodě funguje kontinuálně snad již 350 let, od druhé poloviny 17. století dodnes.

II. ÚVOD

Standardní stavebně-historický průzkum zájezdního hostince, tzv. Hrubé hospody čp. 1 ve Fryštáku byl vypracován na základě zadání Města Fryšták, jako vlastníka objektu, v březnu až květnu roku 2018.

Úkolem průzkumu bylo zmapování stavebních dějin a historie objektu a určení jeho památkových hodnot. Na základě dosažených faktů mohla být vyhodnocena základní doporučení pro obnovu objektu, která by měla stanovit výchozí regulativy pro další úvahy o budoucím využití stavby, protože Hrubá hospoda je zapsána v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek pod č. 20425/7-1871.

Objekt byl v době průzkumu využíván jen částečně v přízemí v prostorách pohostinství a jeho zázemí. Sklepení sloužilo jako sklad sudů s pivem, patro bylo nevyužívané a částečně vyklizené, půda byla prázdná. Nevyužívané části domu jsou dlouhodobě zanedbané a nevytápěné.

Podkladem pro průzkum bylo zaměření s názvem ZJEDNODUŠENÁ VÝKRESOVÁ DOKUMENTACE – PASPORT STAVBY, které zpracovala Ing. Veronika Horňáková z PROJEKTinvest, s.r.o. v dubnu roku 2017 v měřítku 1:100. Zaměření bylo pouze orientační, v plánech scházely podstatné detaily, některé otvory a klenby nebyly zaznamenány, část kleneb byla zachycena jen schematicky a v určitých případech byly nepřesně zaneseny i šířky zdiv, případně jejich zakřivení a orientace. Problémem bylo zvláště zakreslení severozápadní partie 2NP, kde se objekt fakticky zužuje, ale dokumentace tento fakt nezachycuje a vznikají v ní tak chyby v tloušťce zdiva.

Dodané zaměření jsme po dohodě s investorem prověřily v objektu samém a s drobnými úpravami jsme je použily jako podklad pro schémata vyhodnocení stavebního vývoje a památkových hodnot objektu. Tato schematická dokumentace v příloze našeho průzkumu nijak nemůže nahradit přesné zaměření aktuální situace objektu. Kvalitní zaměření stávajícího stavu budovy, dle kterého by v budoucnu mohly být závěry SHP upřesněny, by mělo vzniknout v blízké budoucnosti jako podklad projektové dokumentace obnovy stavby.

Standardní nedestruktivní stavebně-historický průzkum nenahrazuje závazná vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.

Práce je duševním vlastnictvím autorů.

III. HISTORICKÁ REŠERŠE

Budova tzv. Hrubé hospody byla v tereziánské době při prvním číslování domů označena č. 6, později přečíslována na č. 1. Základní informace o domě a jeho využití publikoval Ludvík Jadrníček, podle jeho názoru byl dům vystavěn v polovině 17. století jako panská hospoda patřící lukovské vrchnosti: *„Její prostranná síň byla zřízena pro větší počet povozů, které dříve oživovaly fryštackou silnici spojující Moravu s Uhrami.“*[1]

Budova mohla být zasažena požárem, který pohltil část Fryštáku v roce 1680.[2]

Jadrníček komentoval i podobu budovy, kterou však nemohl znát z vlastní zkušenosti, protože byla upravována po požáru roku 1841: *„Zevnějšek hospody byl týž jako nyní, jen střecha byla vlašská* (myšleno mansardová) *a šindelem krytá. Jako odznak visel nad vraty jedlový vršek. Nynější k hospodě přistavěná jatka byla kryta dochem. Po ohni 1841 změnila hospoda svou tvářnost jen tak dalece, že byla kryta břidlicí tak, jak ji dosud známe. Nepatrná péče byla věnována jedině zólu v prvním patře, protože to byl jediný sál ve Fryštáku. Zde se konávaly veškeré taneční zábavy, plesy, divadla a hostiny při svatbách a slavnostech. Význam hospody a sálu upadal však poznenáhlu. A hlavně po výstavbě nové radnice. Sál byl nějakou dobu přeměněn ve stolařskou dílnu, a když byl později opět svému dřívějšímu účelu navrácen a se značným nákladem přeměněn ve zcela účelnou zábavní místnost….“*[3]

Autorovy informace navíc v literatuře doplňuje tradovaná zpráva, že na místě hospody dříve stával bratrský sbor. Tuto informaci uvádí už Jan Drábek v *Dějinách městečka Fryštáku.* Zmiňuje, že fryštácký bratrský dům byl potvrzen a otevřen v roce 1571, v roce 1573 směli bratří otevřít bratrskou modlitebnu s jedním zvonem a roku 1576 si založili vlastní hřbitov. Modlitebna a bratrský dům měly být na místě Hrubé hospody a vedle měl ležet hřbitov: *„hřbitov byl pod ní, asi kde nyní táhne silnice a stojí dům Peškův, což potvrzují časné vykopávky kostí a koster lidských v oněch místech.“*[4]

Archivní průzkum našeho tématu by se měl logicky obrátit do fondu velkostatku Lukov, který Hrubou hospodu jako panskou hospodu vlastnil. Zde se bohužel nepodařilo najít žádné relevantní informace ke stavební proměně objektu ani jeho základní popis či inventarizaci nebo údaje o pronájmech (propachtování šenku). Vzhledem k tomu, že budova patřila až do druhé poloviny 18. století panství, které i posléze její část vlastnilo, není možné informace z této doby hledat ani v pozemkových knihách zachycujících majetek poddaných. V podstatě první v řadě zápisů pozemkové knihy se zpětně váže k roku 1775, kdy část budovy získal v licitaci kovář z nedaleké Žabárny Václav Fischer.

Podle Jadrníčka údajně nekoupil budovu celou, vydražil jen nálevnu piva a vína v levé části budovy, kdežto pravou spodní část pronajali lukovští páni židovi Knöpfelmachrovi, který tam měl kořalnu, byt a v přístavku obchodní místnost.[5] Tyto informace z části potvrzují i archiválie. 12. 3. 1775 byla uzavřena smlouva, dle které se v licitaci prodala Václavu Fišrovi hospoda č. 6 ve Fryštáku za nejvyšší podanou cenu 400 zl. rýnských, s tou podmínkou, že si vrchnost ponechala

[1] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 139.
[2] Jan Drábek, *Dějiny městečka Fryštáku*, Fryšták 1915, s. 36.
[3] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141–142.
[4] Jan Drábek, *Dějiny městečka Fryštáku*, Fryšták 1915, s. 22.
[5] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 140.

pro případné ubytování první patro, jakož i byt v přístavku, který pronajala už dříve (nejmenovanému) židovi.

Z dobového úzu je patrné, že dříve, než hospodský provoz získal dědičného majitele, byl propachtováván – tedy pronajímán – různým zájemcům, kteří zde omezenou dobu živnost provozovali a byli povinni čepovat pivo z panského pivovaru. Tuto povinnost převzal i nový majitel. Podmínkou licitace byl výčep a stáčení vrchnostenského piva, vína a kořalky. Kromě různých výhod týkajících se pastvy zvířat souvisela s prodejem budovy i teoretická možnost získat v případě nezaviněného požáru od vrchnosti zdarma potřebné stavební dřevo na opravu střechy za poloviční cenu. Ostatní opravy budovy byly zcela v režii kupujícího.[6]

Václava Fischera následovali jeho dědicové – po smrti se hospody ujal syn Filip, který musel dle smlouvy z 15. 7. 1808 svému bratru Václavovi splatit 400 rýnských a také vyplatit ostatní dědice. Po smrti Filipa Fischera (zemřel 12. 8. 1822) se stal majitelem jeho syn Jan za 800 zl. konvenční měny, ale opět s podmínkami - například musel poskytnout své matce určený výměnek (m.j. také „*Freie Wohnung"*)[7] a svému bratrovi Filipovi vyplatit dědičný podíl 320 zl. konvenční měny.

Janovi se podařilo do svých rukou získat i další část hospody. Ačkoliv Ludvík Jadrníček tuto událost klade až do pozdější doby, z archivních pramenů je patrné, že horní trakt panské hospody Jan Fischer vykoupil už v roce 1828 od vrchnosti za 1000 zlatých.[8] Později se snažil získat i zbylou část budovy, tzv. židárnu. K tomu Jadrníček poznamenává, že v roce 1830 se otevřel spor nájemců – Jan Fischer chtěl, aby vrchnost vypověděla židovského nájemce z kořalny v přístavku a také chtěl koupit místnosti v patře (tyto však už vlastnil). Nájemce Salomon Löw se obrátil proti a požádal ještě navíc o možnost zřídit v objektu kuchyni a vařit svým souvěrcům. Spor skončil o rok později vypovězením židovského nájemce a podle Jadrníčka až v roce 1842 prodal hrabě Josef August Seilern Janu Fischerovi jak židárnu, tak vymíněné místnosti za 320 zl. konvenční měny (sic! – patro získal Jan Fischer už v roce 1828).[9]

V roce 1829 byla pořízena mapa stabilního katastru. Z císařského otisku i z indikační skicy[10] je patrná soudobá zástavba parcely označené č. 178. Samotná Hrubá hospoda měla v této době č. 6 a její jihovýchodní nároží bylo označeno jako samostatná parcela č. 179, mělo tedy jiného majitele – dá se předpokládat, že právě zde byla umístěna zmiňovaná židovna. K západní části severního průčelí přiléhala obdélná budova, ostatní zástavba parcely na samotnou Hrubou hospodu přímo nenavazovala. (viz Obrazová příloha)

V roce 1841 vyhořelo celé městečko i s kostelem.[11] Ve stavební historii hospody následovala nákladná oprava krovu i horní části budovy, ke které však nemáme žádné archivní doklady. Až z poloviny 19. století se zachovalo několik archiválií, ty se však týkají žádostí o povolení k uspořádání tanečních zábav v hostinci. Nejstarší žádost pochází z roku 1851.[12]

---

[6] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141.
[7] MZA Brno, fond C 17 Pozemkové knihy, kn. 13414, f. 188–195.
[8] MZA Brno, fond C 17 Pozemkové knihy, kn. 13414, f. 188–195.
[9] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141 – Jadrníček informace čerpal ze starých listin, které byly v držení rodiny, resp. jejího potomka prof. Ing. Vladimíra Fischera v Brně.
[10] Císařský otisk – http://archivnimapy.cuzk.cz
Indikační skica - https://www.mza.cz/indikacniskici/
[11] Eduard Peck, *Okresní hejtmanství holešovské*, Holešov 1892, s. 31.
[12] SOkA Zlín, fond Archiv města Fryštáku, inv. č. 342, Hostinské a ubytovací koncese.

V roce 1867 dům přechází na majitele Eduarda Fischera a jeho ženu Annu roz. Skuherskou.[13] Dalšímu rozvoji podnikání bránila povinnost k výlučnému odebírání piva a kořalky od vrchnosti. V roce 1873 se z ní majitelé Edvard a Anna Fischerovi vykoupili.[14] V tomto roce vznikla i aktualizace katastrální mapy, ve které jsou zaneseny změny proběhlé mezi lety 1829–1873. Západní dvorní křídlo změnilo poněkud svou polohu a navázala na něj i souvislá zástavba při severním okraji parcely. Vymezená část domu – původní parcela č. 179 v jihovýchodním nároží budovy byla zrušena a celá plocha přízemí Hrubé hospody byla spojena pod jedno parcelní číslo 178.[15] (viz Obrazová příloha)

Podnikavost majitelů Jana a Anny Fischerových dokládá i sčítací operát z roku 1869 – v tom je zaznamenán také řeznický tovaryš, pomáhající zřejmě přímo v domě. O řeznictví nebo jatkách se však v této době nedočítáme. Majitel domu je i ve sčítání lidu vždy charakterizován jako hostinský nebo majitel bytu a hospody. Jako první řezník zde vystupuje až v roce 1900 Antonín Ševčík.[16]

O dvacet let později Hrubá hospoda získala „*reální právo k výčepu piva a kořalky*“, v roce 1910 se koncese rozšířila na „*výčep vína, podávání pokrmů, kávy, čaje, čokolády a jiných teplých nápojů a občerstvení, přechovávání cizinců a držení dovolených her*.“[17] Když později, v roce 1934, chtěl syn Antonína Ševčíka převzít tuto činnost, charakterizoval ji tak, že se odehrává v místnostech *„na levo od vjezdu položených“*, výčep piva a kořalky se směl provozovat také jen v těchto místnostech a ne v jiné části domu.

Hrubá hospoda mezi lety 1900–1950

Ludvík Jadrníček vnesl nejasnosti i do novějších osudů domu. Podle jeho názoru byli poslední majitelé Hrubé hospody z rodu Fischerů – Jan a Eduard a po smrti druhého z nich v roce 1899 zakoupil hospodu Antonín Ševčík z Lukovečka, který byl synem Anny Ševčíkové, rozené Fischerové, Eduardovy starší sestry, tedy synovcem zemřelého majitele.[18]

Zápisy pozemkové knihy ale dávají přesnější představu o majetkových poměrech: v roce 1900 ve veřejné dražbě vydražil dominikální hostinec čp. 1, nové č. 6 ve Fryštáku Antonín Krajča, řeznický mistr z Holešova. Kromě zaknihovaného práva k výčepu piva a kořalky chtěl převzít i koncesi vázanou na svého předchůdce – tedy podávání pokrmů, kávy, čaje, čokolády a jiných teplých nápojů a občerstvení, dále koncesi k výčepu vína, vína ovocného, strojeného a polovína a konečně chtěl povolit *„držení dovolených her*“. Argumentoval tím, že Fryštačané jsou na tyto služby zvyklí: *„(…) obecenstvo již od dávných dob zvyklé jest na shora uvedené práva a dále že v rozsáhlých hostinských místnostech odbývají se plesy, divadla, a každá větší ve Fryštáku pořádaná schůze…“*[19] Koncesi měl provozovat Krajčův nájemce Antonín Ševčík. Ten si hostinec o devět let později se svou manželkou zakoupil[20] od tehdejších majitelů – Antonína a Anny Krajčových.

[13] MZA Brno, fond C 17 Pozemkové knihy, kn. 13414, f. 188–195.
[14] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, dopis ze dne 24. 12. 1891.
[15] Archiv ČÚZK Praha – Kobylisy, Fryšták 1829–1873.
[16] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, Sčítací operáty, fasc. 316, 1900.
[17] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1.
[18] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141.
[19] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 1. 7. 1900.
[20] Kupní smlouva byla uzavřena 8. července 1909. SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, žádost z října 1909.

Antonín Ševčík dům vlastnil také se svou manželkou Vilemínou Ševčíkovou. Vzhledem k povolení provozování hostinské činnosti bylo na místě 16. dubna 1910 provedeno komisionální šetření, které mělo stanovit, jaké má nový majitel udělat úpravy, aby byla budova dále způsobilá pro pohostinství. V rámci šetření vznikl i popis části domu: *Hostinec č. 1 ve Fryštáku jest budova jednopatrová, ležící na náměstí a tvořící roh silnice z Holešova přes Fryšták do Zlína vedoucí a jest kryta břidlicí. V přízemí vlevo od širokého vydlážděného vjezdu do domu nalezá se hlavní nálevna 11,20 m dlouhá, 7,40 m široká a přibližně 4 m vysoká, osvětlena 5 okny 1,75 m ve světle vysokými a 1 m širokými. K této nálevni přilehá směrem k Holešovské silnici nálevna druhá 4,80 m široká, 7,50 m dlouhá a jako první vysoká, osvětlena 1 oknem v těchže rozměrech. Mezi oběma nálevnami nalézá se hostinská kuchyň na ulici vedoucí v těchže rozměrech jako nálevna druhá. Na druhé straně od průjezdu jest byt hostinského pozůstávající z velkého pokoje a kuchyně. Ve dvoře nalézají se dva záchody s pissoirem a zděným kanálem, jimž výkaly se svádí na otevřené hnojiště. Dále jsou v prostranném z části vydlážděném dvoře stáje, pak ledovna a pumpa s pitnou vodou. Pod budovou jsou rozsáhlé, klenuté, vzdušné sklepy. Jelikož se v hostinci pro lepší obecenstvo určeném se taneční zábavy neodbývají, dostačí pro obě nálevny ventilace v horních křídlech oken se nalézající.*
Budova nalézá se v stavebním stavu zachovalém a nevyžaduje zvláštních oprav. V I. patře nalézají se mimo jiných místností 2 nábytkem opatřené světlé pokoje pro cestující. (…) Aby budova všem předpisům pro veřejné hostince platným vyhovovala, aby u záchodů hostinských byla pořízena na cement vyzděná 1m3 veliká žumpa, která se má se záchody cementovou troubou spojiti (…) a nejdéle každých 8 neděl vyvážeti![21]

V roce 1933 se dle odstupní smlouvy stal majitelem domu Antonín Ševčík (narozený 10. 12. 1900 ve Fryštáku), který byl zároveň nájemcem hospody v Holešově. Požádal si o prodloužení koncese, které kromě vydání vysvědčení o spolehlivosti vyžadovalo též místní šetření, zda hostinské místnosti vyhovují živnostensko-policejním a zdravotním předpisům. V rámci něj vznikl také základní popis nemovitosti: *Dům čp. 1 ve Fryštáku je jednopatrové staré stavení situované na náměstí městýse. Celkový stavební stav budovy odpovídá celkem požárně policejním předpisům přihlížeje ku stáří stavení. Hostinec je přístupný z náměstí – k účelům hostinským a výčepním jakož i ku přechovávání cizinců jsou určeny tyto místnosti s příslušenstvím:*
1) nálevna s pěti okny jednak na náměstí jednak do ulice, přístupná z průjezdu
2) hostinská kuchyň
3) spíže
4) hostinský sklep pod obytnou částí hostinské budovy
5) sál v 1. patře, přístupný ze schodišťové předsíně
6) pohostinský pokoj s předsíňkou, s 1 oknem do ulice, přístupný z uvedené schodišťové předsíně
7) studna s čerpadlem
8) záchody v přízemí a v 1. patře
9) kuželna

Umělé osvětlení je elektrické. Poznamenává se, že podle prohlášení žadatele bude 3 místností, přístupných ze sálu v 1. patře, při rekonstrukci budovy používáno za byt (výměnku) při čemž bude pak k těmto místnostech upraven zvláštní od sálu stavebně oddělený přístup a stávající dveřní otvor z jednoho pokoje přímo do sálu zazděn tak, že projektovaný byt bude od sálu úplně oddělen.[22]

[21] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 16. 4. 1910.
[22] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 7. 8. 1933.

V roce 1937 požádal hostinský Antonín Ševčík o rozšíření hostinské koncese na *„kavárenský ráz“*, tedy prodloužení provozu do jedné hodiny po půlnoci.[23] Celkově nebylo této žádosti vyhověno, protože kavárna musela fungovat mimo hostinský provoz.

V roce 1940 byla hospoda popsána pro klasifikaci podniků: měla 1 dvoulůžkový a 1 jednolůžkový pokoj, tedy celkem 3 lůžka pro hosty, kteří dohromady využívali 1 koupelnu a 4 sedadlové záchody bez splachovacího zařízení. Podlahy v hostinských pokojích byly z měkkého dřeva nenalakované a v pokojích byla zavedena studená tekoucí voda.[24]

Bližší popis byl sestaven pro následující obhlídku komise okresního úřadu, která se konala 22. 2. 1940:
Dům čp. 1 Ve Fryštáku je rohová budova jednoposchoďová (…), je postavená z tvrdého materiálu a zakryta kamennou břidlou. Budova je několik set let stará s mohutným zdivem, klenbami a pilýři. Pokud bylo možno, byla budova v poslední době přizpůsobována moderním požadavkům zejména hygienickým, osvětlovacím, podlaha byla nahražena dubovými vlyskami. Hostinské místnosti tvoří:

<u>I. Hlavní hostinská místnost:</u> je přístupna z chodby (průjezd) dveřmi dvoukřídlovými otvírajícími se dovnitř hostinské místnosti o velikosti 130 x 225 cm. Půdorysná plocha je 7,35x11,15 m a je 3,85 m vysoká po záklenek valené klenby s ozdobnými lunetami, tvořícími strop této místnosti. Podlaha je z dubových vlísků. Místnost je přirozeně osvětlována 5 okny o velikosti 105x180 cm. Ve dvou přilehlých oknech jsou nůžkové ventilace v horní třetině okenních křídel. Ventilace je sklopná kol vodorovné osy a lehce řiditelná z podlahy. Kromě toho je hostinská místnosti ventilována elektricky ventilátorem umístěným pod stropem v čelní zdi. Umělé osvětlení je elektrické zavedené pod omítkou v trubkách. Místnost je zařízen stoly a židlemi, je světle vymalována. Uprostřed se nachází kulečník. V rohu místnosti směrem ke kuchyni je postaven výčepní stůl s plechovou cinkovou deskou. Za stolem je zasklená skříň pro nádobí a výčepní tlakostroje. Umývání sklenic provádí se v fayancové vaničce, do které je přítok čisté vody z lokálního vlastního vodovodu, odpad z vaničky je do obecní kanalisace. Podlaha kol výčepních stolů je nepropustná, cementová. Pivní tlakostroj je zařízen na automatické čerpání, přičemž sací potrubí do vzdušného bubnu je umístěno pod stropem průjezdu.
Průjezd má vjezdová vrata jednak ze strany náměstí jednak ze strany dvorní. Má půdorysnou plochu 5,20x21,80 m a světlou výšku 2,80 m po záverek valené klenby s lunetami. Podlaha je kamenná dlažba nerovná a opotřebovaná.
Kamna v hostinské místnosti jsou železná, násypná, postavená na ohnivzdorné podložce. (…)
Z hostinské místnosti vedou dvéře do kuchyně.

<u>II. Vedlejší místnost pro hosty</u>: jest přístupna jednak z kuchyně, která se nachází mezi hlavní hostinskou a vedlejší hostinskou místností, jednak z průjezdu jednokřídlovými dveřmi 95x185 cm, otvírajícími se dovnitř. Dvéře z kuchyně mají velikost 100x190 cm a otvírají se směrem do kuchyně. Podlahová plocha je 4,7x7,15 m. Je osvětlena přirozeně jedním oknem směrem do Masarykovy ulice a o velikosti 105x180 cm. Podlaha je desková, světlá výška je 3,70 m po vrchol neckové klenby. Umělé osvětlení je elektrické, zavedené v trubkách pod omítkou. Místnost je otápěna železnými kamny postavenými na ohnivzdorné podložce. Místnost je zařízena stoly a židličkami. Okno v místnosti má sklápěcí ventilační nůžkové zařízení kol vodorovné osy se otáčející v horní třetině okna a lehce řiditelné z podlahy.

[23] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 4. 11. 1937.
[24] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 17. 1. 1940.

III. Hostinská kuchyně: je umístěna mezi oběma hostinskými místnostmi, je přístupna přímo z hlavní hostinské místnosti jednokřídlovými zasklenými dveřmi k otvírání směrem do kuchyně o velikosti 95x2,10 m a dále z průjezdu dveřmi o velikosti 95x220 cm, kteréžto dvéře mají zasklený světlík zařízený na otáčivé otvírání za účelem ventilování kuchyně. Místnost je osvětlena jedním oknem o velikosti 105x180 cm. Okno nemá ventilace. Umělé osvětlení je elektrické. Půdorysná plocha měří 3,80x7,15 m, strop je valená klenba s lunetami, světlá výška 3,85 m po záklenek po uzávěr klenby. Podlaha je desková. V místnosti nachází se cihelný sporák. Podlaha kolem špováku je ohnivzdorná. Místnost je zařízena pracovním stolem, umývacím stolem a skříněmi na kuchyňské nádobí. Z kuchyně je vedlejší vstup do sklepa po kamenných schodech obložených dřevem a provedených jako jednoramenné schodiště. Do kuchyně je zaveden vodovod z domácího vodovodu umístěného ve sklepě jako samočinná čerpací stanice. Větrání místnosti kuchyňské je průduchem ve zdi, vyvedeným vedle komína až nad střechu. Místnost je světle vymalována částečně opatřena olejovým nátěrem vedle umývacího a pracovního stolu do výše asi jednoho metru.

IV. Komora (spižírna): je přístupna z průjezdu dveřmi o velikosti 190x25 cm k otvírání směrem do spíže. Podlahová plocha je 4,85x1,80 m, světlá výška je 2,60 m. Komora je osvětlena jedním oknem, zamřížovaným o světlosti 60x40 cm. Podlaha je betonová, strop provedený jako valená klenba. Komora je vybílena a zařízena políčkami pro uskladňování potravin. Umělé osvětlení je elektrické, zavedené v trubkách pod omítkou.

V. Hostinský sklep: je přístupný jednak z kuchyně jak již uvedeno dveřmi o velikosti 90x155 cm jednoramennými schody o šířce 105 cm, jednak ze dvora dvoukřídlovými dveřmi navenek se otvírajícími o velikosti 175x190 cm. Sestup je rovněž po jednoramenných schodech o šířce 195 cm. Stupně jsou kamenné, dřevem obložené s položenými lihami pro spouštění pivních sudů. Sklep sestává ze tří částí a sice: sklepu pro uskladnění piva o půdorysné ploše 7,10x4,25 m a ze sklepu na potraviny o půdorysné ploše 8,95x4,25 m. Světlá výška je všech částí 2,40 m po závěrek valených kleneb. Podlaha je dusaná hliněná sypaná řičním pískem, řádně obnovovaná. Sklepy jsou jednak ventilovány okny směrem do náměstí a k sousednímu pozemku, jednak ventilačními průduchy v klenbách. Umělé osvětlení je elektrické vedené po povrchu podle předpisů pro vlhké místnosti.

VI. Cizinecké pokoje: jsou zřízeny v prvním poschodí. Přístupny jsou z průjezdu po dvouramenných schodech oboustranně zazděných, ohnivzdorných s dřevěnými dubovými stupněmi. Schodiště má šířku ramen po 180 cm. Schody ústí do prostranné haly, řádně přirozeně osvětlené. Jeden pokoj má půdorysnou plochu 5,25x3,90 m, je osvětlen jedním oknem 130x110 cm, má světlou výšku 3,30 m, podlaha je desková, strop je dřevěný trámový, orákosovaný, umělé osvětlení je elektrické. Dvéře do hally mají velikost 120x225 cm a otvírají se směrem do pokoje, místnost se dá otápěti železnými kamny, jež nejsou postaveny na plechové podložce. Místnost je zařízena kovovým ohýbaným nábytkem, a sice 2 postelemi, nočními stolky, umyvadlem s příslušným náčiním, stolkem a židlemi, místo skříně je postaven stojací věšák na šaty.
Druhá místnost pro hosty má rovněž přístup z hally jednokřídlovými dveřmi 95x205 cm. Místnost má podlahovou plochu 2,75x5,15 m a světlou výšku 3.30 m. Strop je rovný, trámový, orákosovaný. Přirozené osvětlení děje se jedním oknem 105x160 cm. Podlaha je desková, umělé osvětlení je elektrické, zavedené v trubkách pod omítkou. Zařízení spočívá z jedné postele, pohovky, stole nočního a jedné skříně a stolu se židlemi. Kamna jsou železná na podložce ohnivzdorné. Obě místnosti jsou světle vymalovány s bilými stropy. V halle, která má deskovou podlahu, je umístěna lékárnička na zdi při vchodu do cizineckých pokojů.

VII. Koupelna: je přístupna rovněž z hally dveřmi o velikosti 100x205 cm. Podlahová plocha je 2,20x3,05 m, světlá výška je 3,30 m. Podlaha je cemetová se spádem k odpadovému syfonu. V dosahu vany je opatřena dřevěným roštem. Strop je dřevěný trámový orákosovaný. Nade dveřmi

nachází se ventilační okno zařízené ku sklápění o velikosti 60x40 cm. Umělé osvětlení je elektrické, položené v trubkách, vypínač je vně koupelny. Koupelna je vybílena a opatřena do výše 1,20 m světlým olejovým nátěrem. Zařízení spočívá z koupelnových kamen a vany. Místnost je čistá a suchá.

VIII. Záchody: jsou umístěny ve dvoře hned při průjezdu, takže přístup je krytý. Jsou postaveny z tvrdého materiálu a pozůstávají v přízemí z pisoiru, který má vybetonované stěny a podlahu s odpadním kanálkem (žlábkem) do betonové žumpy. Pisoir má syfonový uzávěr. Z pisoiru vchází se do jednokabinového sedacího záchodu pro muže. Záchod má dřevěné sedadlo a není zařízen na splachování. Záchod pro ženy je rovněž jednokabinový s dřevěným sedadlem a přístupným dveřmi ze dvora. V prvním poschodí jsou záchody rovněž rozděleny tak jako popsáno u záchodů v přízemí. Odpady dějí se kameninovým potrubím do betonové dostatečně prostorné a odventilované žumpy. (…)

IX. Studna: je společná a je zřízena na sousedním pozemku. (…)

Vchod do hostince je opatřen tabulkou, že se jedná o hostinec ubytovací. Přístup je z vydlážděného náměstí po rovněž dlážděném chodníku. Veškeré místnosti jsou vzdušné, suché a dostatečně přirozeně osvětlené. Místnosti jsou udržovány v čistotě, nátěry dveří a oken jsou olejové v tmavohnědém tonu. (…) Hostinské místnosti vyhovují v celku svému účelu a netřeba je v dohledné době adaptovati. Pouze záchody jsou nedostatečně zařízeny, zejména pokud se týká jejich ochrany proti zamrzání a nutno je v dohledné době přestavěti, jak je také zamýšleno, a sice na systém splachovací.

Povolení dalšího provozování hostince se vázalo na splnění několika povinností, z nichž první bylo zhotovení plánů všech hostinských místností. Do půl roku měla následovat přestavba záchodů, které měly být předem schváleny. Měla se opravit podlaha za hlavním vstupem v průjezdu, případně vyměnit za betonovou, dveře do hlavní hostinské místnosti měly být nově otvíravé do průjezdu.

Plány byly okresnímu úřadu zaslány v červenci roku 1940, v roce 1941 byly schváleny. Jednalo se o přestavbu záchodového přístavku u zadního průčelí – tato plánová dokumentace je jedinou známou starší sadou plánů k domu (viz Obrazová příloha). V situačním plánu je poprvé patrný i sousední dům čp. 6, který byl postaven někdy kolem roku 1935 na místě východně položeného průjezdu do dvora.[25] K rozdělení původní velké parcely hospody došlo v roce 1933, kdy vznikly dvě užší parcely 178/1 pro nově plánovaný východní dům a 178/2 pro Hrubou hospodu.[26]

Hrubá hospoda od druhé poloviny 20. století

Po roce 1948 byla hostinská živnost spolu majitelům vyvlastněna a pohostinství začalo provozovat Lidové spotřební družstvo Jednota. V roce 1960 rozhodl finanční odbor ONV v Gottwaldově, že nemovitost dům č. 1 hostinec se zastavěnou plochou (…) a příslušenstvím (chladicí pult, vitrína na sklo, mycí stůl, pracovní příruční skříňka na porcelán, kulečník, 70 židlí, 8 věšáků a nástěnné

[25] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Posudek stavu objektu z hlediska vlhkosti zdiva*, 1994.
Dle majitele sousedního domu to bylo cca v polovině 30. let 20. století, z katastrální mapy z roku 1938 je však patrné, že zde ještě žádný objekt nestojí, ale parcely už jsou od sebe majetkově odděleny, na situačním plánu z roku 1941 už je na parcele i objekt sousedního domu Rudolfa Ševčíka.
[26] Katastrální úřad Zlínského kraje, KÚ Zlín, geometrický plán z roku 1933.

zrcadlo) vlastnicky patřící Antonínu a Antonii Ševčíkovým, přechází do vlastnictví Jednoty, lidového spotřebního družstva Gottwaldov.[27]

Původní majitelé, kteří dům v této době stále v části obývali, otevřeli v uvolňujících se poměrech 60. let 20. století spor o vyvlastněnou nemovitost.[28] Z této doby známe funkční rozdělení některých částí domu – západní dvorní křídlo hospodářských budov bylo v této době již demolované a na jeho místě byla zahrada. Můžeme je sledovat na leteckých pohledech – v roce 1933 vidíme přízemní budovu se sedlovou střechou,[29] v roce 1950 je již na místě patrné jen obvodové zdivo a zastřešení schází.[30]

Dvůr v roce 1960 doplňovala mladší přístavba u východní hrany parcely. Po oddělení severní části parcely pro sousední dům č. p. 6 zde byla zbudována cihlová hraniční zeď a na ni se do dvora vázaly různé přístavky. Na severovýchodní nároží domu navazoval dřevník, za ním následovala dílna, prádelna a na konci parcely kůlna s chlévem.

V roce 1966 byl přidělen manželům Gahurovým v hospodě dvoupokojový byt, jehož vlastníkem byla Jednota. Už v roce 1971 se jednalo o jeho novém obsazení. Jednota navrhovala, aby byl na jednu místnost vydán dekret pro Aloise Pekaře, který byl vedoucím restaurace čp. 1, další místnost měla sloužit pro tamní kuchařku Alenu Novákovou a poslední pro servírku Emilii Kučerovou.[31] Návrh na obsazení bytu souvisel s tím, že měla být aktuálně prováděna generální oprava pohostinství dle schválení technické dokumentace památkovým úřadem.

V této souvislosti vznikl v roce 1972 také dopis osvětlující bytové poměry v čp. 1 z pohledu tehdejších majitelů, kterým byl objekt vrácen podle rozhodnutí Jihomoravského Krajského národního výboru 14. 4. 1969: *Podle platných bytových dekretů a skutečnosti v našem domě je mimo Ant. Ševčíkovou a ing. Mil. Ševčíka, uživatelem bytu Marie Vrtělová. Od bytu po Milanu Gahurovi si Jednota z nepochopitelných důvodů ponechala klíče. Bytová komise s námi ve věci tohoto bytu nejednala. (…) Podle skutečností výše uvedených nenáleželo Jednotě ponechat si klíče od tohoto bytu a navíc si ještě z pokojíku určeného pro obytné účely zříditi kancelář!*[32]

V roce 1975 se LSD Jednota Gottwaldov rozhodla pro stavbu nových záchodků ve dvoře. Měly vzniknout na místě bývalé prádelny, kde byly plánované stavebně oddělené prostory WC mužů a žen. Do starší budovy měly být vezděny příčky a měla být také opravena střecha.[33] S většími úpravami pohostinství souvisela přímo v hlavní místnosti hospody výměna podlahy ve výčepu a obložení zadní části stěny. V roce 1976 plánovali nahradit starou dřevěnou podlahu dlažbou z vračanského mramoru, obklad stěny u výčepního pultu měl být z keramického obkladu.[34] Modernizace se dotkla i dvora. V roce 1978 bylo vydáno povolení k demolici stodoly na severním konci parcely. Její štít navazoval na sousední stodolu patřící východně položenému domu čp. 6, takže měl být zachován, do výšky hřebene stávající střechy vyzděn a celá stěna měla být zaomítána.[35] Po sanaci měl být na místě demolovaného objektu vybudován biologický septik.

---

[27] Katastrální úřad Zlínského kraje, KÚ Zlín, Rozhodnutí z 27. 5. 1960.
[28] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, schématický plán užitných ploch dvorní zástavby, 1960.
[29] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933. Letecký pohled na město z roku 1933.
[30] https:// kontaminace.cenia.cz/, letecký pohled na město z roku 1950.
[31] SOkA Zlín, fond Městský národní výbor Fryšták, inv. č. 276, Obsazení bytu v čp. 1.
[32] SOkA Zlín, fond Městský národní výbor Fryšták, inv. č. 276, Obsazení bytu v čp. 1.
[33] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *korespondence*, 1975.
[34] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *korespondence*, 1976.
[35] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Stavební povolení čp. 3/78*, 16. 1. 1978.

V následujícím roce bylo urgováno vyzdění štítu stodoly včetně zajištění a provázání rohů stodoly, které byly narušeny asanací, to se zřejmě nikdy nestalo. Stavební povolení pro biologický septik bylo vydáno 3. 2. 1978 – měl být umístěn v horní části parcely min. 1 m od hranice souseda. Zároveň bylo povoleno také vybudování studny a vodovodních a kanalizačních přípojek ve dvoře.

V roce 1982 vznikl projekt na úpravu vstupu do sklepa, resp. plánová dokumentace pro spouštědlo sudů, podle které bylo vybudováno současné řešení s výtahem a úzkým betonovým schodištěm.

Už od roku 1981 LSD Jednota nárokovala opravu budovy, ale ta nebyla považována za prioritu Okresního stavebního podniku, takže k opravě došlo až v polovině 80. let. Ani stavební skupina JZD v roce 1983 neměla dostatečné kapacity na splnění toho úkolu.[36] V této době byl hotový projekt na opravu fasád (ten bohužel nebyl nalezen). Jeho podstatou bylo odstranění omítek vyjma *„architektonických a zdobných částí jako hlavní římsa, čabraky pod okny 1. patra“* a také ponechání všech původních kamenných částí fasády – hlavní portál, sokl, nadokenní a okapní římsy.[37] Podle technického projektu měla být fasáda světle okrová. Budova měla v této době azbestocementovou krytinu.

V červnu roku 1984 se dočítáme, že je budova v důsledku dlouhodobého opomíjení údržby ve špatném stavu a trpí především exteriér. Jednota opravu dosud nerealizovala i z důvodu čekání na dokončení nové hospody a poukazovala na to, že chce město Fryšták objekt Hrubé hospody v blízké budoucnosti převzít, rekonstruovat a vybudovat zde lidovou školu umění.[38]

Nad projektem úpravy exteriéru se ale stále uvažovalo. V tomtéž roce (1984) byl kvůli exponovanému umístění u hlavní komunikace jako konečná povrchová úprava venkovních omítek vybrán brizolit, KSSPPOP Brno si vymínilo, že podokapní profilovaná římsa a římsy nad všemi okny v přízemí nebudou porušeny nebo odstraněny, omítka bude bez lesklých slídových částí a bude na povrchu co nejjemnější, kolem všech oken v 1. patře a přízemí měly být provedeny šambrány o šířce 15 dm, cca 1,5 cm plasticky předstupující plochu fasády, kamenný portál kolem hlavního vstupu měl být mechanicky očištěn, omyt a ponechán v přírodním materiálu, kamenný sokl na straně směrem ke komunikaci měl být opraven cementovou omítkou, hlavní průčelí mělo být provedeno bez soklu, navržená barva nátěrů oken byla čokoládově hnědá, oplechování parapetů oken a nadokenních říms měly být proveden v barvě fasády, tedy v dubové žluti (?), měly se opravit komíny a nalíčit na bílo, maltová omítková směs měla být dobarvena na odstín teplé pískové barvy podle přiloženého vzorku, fasádníci měli vysadit něco barevných odstínů a posléze je konzultovat se zástupci památkové péče, na což byl kladen zvláštní důraz.[39]

Stavební úpravy zřejmě probíhaly až v roce 1985. Prováděla je stavební skupina JZD Fryšták.[40] V záznamech spisu nemovité kulturní památky se dočítáme, že se nepodařilo zajistit nástřik fasády v okrové barvě. Z nedostatku jiných odstínů byla nakonec i přes protesty památkářů povolena bílá nástřiková hmota, kterou KSSPPOP odsouhlasilo.[41]

Teprve v roce 1987 se realizovala vnitřní úprava nálevny, plánovaná už ve druhé polovině 70. let. Byla provedena výměna dřevěné podlahy ve výčepu za dlažbu v kombinaci vračanský vápenec a

[36] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *korespondence*, 1981–1983.
[37] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Korespondence*, 18. 6. 1984.
[38] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Korespondence*, 1984.
[39] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Záznam z jednání*, 1. 10. 1984.
[40] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Žádost o vydání stavebního povolení*, 11. 9. 1984.
[41] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.

s mramorovým konglomerátem (dlaždice) a obložení části stěny u pultu obkladačkami.[42] O rok později byla zhotovena plánová dokumentace pro plynofikaci objektu[43] a v roce 1989 měl být zaveden plyn do bytu č. 1.[44]

Po roce 1989 se objekt vrátil do soukromých rukou, budova byla poničená neúdržbou a využívání obytných prostor v patře z části jako sociální byty. I tyto důvody vedly v roce 1992 k požáru prvního patra budovy.[45] V souvislosti s obnovnými pracemi byl v roce 1993 proveden průzkum napadení krovu hospody dřevokazným hmyzem. V této době bylo zjištěno narušení krovu a konstatována nezbytnost započetí záchranných prací.[46]

V roce 1994 byla podána žádost o prozkoumání vlhkosti provedených stavebních úprav mezi hospodou a domem čp. 6. (podala Soňa Zatloukalová spolu s posudkem vlhkosti ing. Pospíšilové na MěÚ Fryšták). Při provedeném místním šetření v hospodě a na dvoře čp. 6 se zjistilo, že sousední dvorek je zpevněn a vyspárován od hospody, což zachycuje zřejmě původní stav, kdy zde ještě ležel průjezd do dvora hospody. Za dvorní částí čp. 6 byly řádně provedeny žlaby, až na jeden, který byl svedený volně na terén v místě, kde navazovala severní zeď hospody – ten byl doporučen k řádnému zaústění. Majitel čp. 6 při šetření uvedl, že vlhkost hospody je způsobena tím, že se několik let nečistily žlaby na severní straně hospody a do objektu tak shora zatékalo.[47]

Po roce 2000 se dům předával dále v rodině Ševčíkových – poměrné části objektu vlastnil Jaroslav Ševčík, Ing. Miloslav Ševčík a jeho dcera Soňa Zatloukalová, později přešly na vnučku Soňu Pazderovou. Tato poslední majitelka v příbuzenské linii prodala Hrubou hospodu v roce 2017 Městu Fryšták.[48]

Soukromí majitelé měli zájem o rekonstrukci objektu, její příprava ale trvala poměrně dlouho. V letech 2007 – 2008 byla podána výzva k provedení udržovacích prací na Hrubé hospodě, především bylo doporučeno zasklení oken, odstranění částí střešních oken, která zůstala uvolněna na střešní konstrukci, oprava žlabů, upevnění rozvolněné krytiny a osazení střešních oken nebo jejich nahrazení krytinou.[49] Opět proběhlo i posouzení stavu dřevěných konstrukcí, které provedl ing. Petr Starosta. Krov vyhodnotil jako konstrukci z roku 1841, která byla přibližně do roku 1970 kryta břidlicí, jež byla vyměněna za osinkocementové šablony. V této době byly původní vikýře nahrazeny jednoduchými střešními okénky. Krov byl hodnocen ve špatném stavu, kromě několika míst, které byly poškozeny vlivem dlouhodobého zanedbání údržby (hlavně kolem západního komína). Byla navržena výměna dožilých částí, ošetření historických konstrukcí a doporučena výměna střešní krytiny.[50] Práce na střeše se řešily v následujících letech – v roce 2008 bylo vydáno závazné stanovisko k rekonstrukci střešního pláště a opravě krovu (výměny konstrukcí v okolí západního komína, nová střešní krytina – nakoso položené eternitové šablony). Téhož roku majitelé M. Ševčík a S. Zatloukalová předložili záměr na celkovou rekonstrukci stavby (záměr zpracování projektové dokumentace). Závazné stanovisko se obecně vyjádřilo tak, že má být

[42] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[43] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták.
[44] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[45] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Žádost o vydání povolení k provozování restaurace*, 1994.
[46] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[47] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[48] Katastrální úřad Zlínského kraje, KÚ Zlín, Kupní smlouva z 9. 5. 2017.
[49] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Výzva k provedení udržovacích prací*, 26. 10. 2007.
[50] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.

zpracován stavebně-historický průzkum, a že se správní orgán dle SHP bude vyjadřovat k dalším stupňům projektové dokumentace.[51]

Stavebně-historický průzkum v této době nevznikl. V roce 2011 bylo vydáno závazné stanovisko na opravu střechy (oprava krovu, výměna kratiny, oprava a dozdění komínů), které konstatuje, že je plánována výměna asi 10 procent konstrukce – prvky původní konstrukce v nevyhovujícím technickém stavu a určené proto k výměně. Komínová tělesa se plánovala dozdít mimo tří komínů, které měly být ukončeny pod střechou – ukončení komínových těles pod střechou nebylo povoleno.[52] Novou krytinu měly tvořit eternitové šablony kladené nakoso. Práce na opravě krovu a nové pokládce krytiny byly provedeny postupně v letech 2011–2012, kdy je zachytila i fotodokumentace uložená v archivu Národního památkového ústavu, ú.o.p. Kroměříž.

[51] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[52] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.

IV. SOUPIS PRAMENŮ A LITERATURY

Moravský zemský archiv (MZA Brno)

Fond: Pozemkové knihy – C17, kn. 13 414.

Státní okresní archiv Zlín se sídlem na Klečůvce (SOkA Zlín)

Fond: MěNV Fryšták, inv. č. 276, Obsazení bytu v čp. 1.
Fond: Archiv městečka Fryštáku, inv. č. 342, Hostinské a ubytovací koncese.

Státní okresní archiv Kroměříž (SOkA Kroměříž)
Fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1.
Fond: Okresní úřad Holešov, sčítací operáty Fryšták.

Město Fryšták
Archiv stavebního odboru, Fryšták čp. 1.

Národní památkový ústav, ú.o.p. Kroměříž
Spisový archiv, Fryšták čp. 1.

Národní památkový ústav, ú.p. Praha
Evidenční karta nemovité kulturní památky.

Zdroje historické ikonografie:

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně – Etnografická sbírka

Národní památkový ústav, ú.o.p. Brno
– Fotoarchiv bývalého památkového úřadu pro Moravu a Slezsko

Ústřední archiv zeměměřičství a katastru, Praha
B2/a/4/M Originál mapy stabilního katastru, č. 564, 1829–1886, reambulace
B2/a/6/M Císařský povinný otisk, č. 635, 1829
B2/a/13/M Katastrální mapa, 1873, č. 635 – M
B2/a/13/M Katastrální mapa, 1938, č. 635 – M

Státní okresní archiv Zlín se sídlem na Klečůvce (SOkA Zlín)

Fond: Gymnázium Fryšták, fotoalbum, č. př. 36/69, 30. léta 20. století.
Fond: SF Zlín, inv. č. 12193, fotografie z roku 1967.
Fond: MěNV Fryšták, č. př. 1491, Přílohy ke kronice, rok 1984 (nezpracované přírůstky)

Internetové zdroje:

http://nahlizenidokn.cuzk.cz

http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/

https://kontaminace.cenia.cz/

Literatura:

Jan Drábek, *Dějiny městečka* Fryštáku, Fryšták 1915.

Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933.

Karel Kuča, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, I. díl, A – G, Praha 1996.

Eduard Peck, *Okresní hejtmanství holešovské*, Holešov 1892.

V. POPIS A ROZBOR BUDOVY

V.1 Exteriér

Objekt bývalého zájezdního hostince zaujímá nárožní polohu v severní linii náměstí Míru. Dvoupodlažní budova krytá valbovou střechou s eternitovými šablonami tvoří dominantu prostoru. Ze západu parcelu vytyčuje komunikace probíhající těsně podél objektu. Z východu se k budově přimyká souvislá zástavba náměstí – objekt čp. 6 s dvorem. Ze severu na budovu navazuje zatravněný dvůr. V jeho západní části jsou patrné zbytky opěrné zdi a sutiny po destruovaném dvorním objektu. Východní část dvora vyplňují přízemní utilitárně řešené přístavky otevřených kolen a toalet. K severu se svažující parcela je přístupná i ze severu z ulice Na Hrádku vjezdovou branou.

Průčelí budovy jsou hladká a silně pauperizovaná. Kryje je břízolitová omítka. Jižní průčelí budovy směřuje do prostoru náměstí. Není řešeno symetricky. Centrální osu v přízemí vyplňuje vjezdový portál, nad nímž je prolomena dvojice obdélných oken. Fasáda vrcholí nízkým trojúhelným štítem, který je však oproti středové patii průčelí vychýlen k západu. Půlkruhově zaklenutý průjezd je opatřen pískovcovým ostěním s patníky a jednoduchými klenáky v patě a vrcholu záklenku. Výplň otvoru má kombinovanou konstrukci. Je dvoukřídlá s osově umístěnými vrátky s plným záklenkem pro pěší zavěšenými na jednom z křídel. Křídla jsou opatřena pásovými závěsy na krátkých hácích. Po stranách vstupu jsou na západě i východě prolomena vždy dvě okna. Okenní výplně jsou kastlové. Západní dvojice oken je opatřena dvoukřídlou výplní s jednou okenní tabulí nad poutcem, tak jako většina zbývajících okenních otvorů objektu. Východní dvojice je uzavřena staršími okny s dvěma tabulkami nad poutcem. Obdélné otvory lemuje plochá v omítce vytažená šambrána vrcholící jednoduše profilovanou nadokenní římsou. Ve druhém podlaží jsou okna řešena obdobně. Postranní dvojice jsou vedle šambrány doplněny podokenní římsou. Střední sdružená okna spojuje jednotná podokenní římsa. Fasáda vrcholí profilovanou průběžnou korunní římsou a již zmíněným trojúhelným štítem, který je situován ve středu střešní valby. Styk korunní římsy a profilu lemujícího trojúhelný štít je zbaven břízolitové omítky. Ukazuje na dodatečnost řešení štítu.

Západní průčelí se obrací do rušné komunikace. K severu se svažující terén zde vyrovnává zaomítaná kamenná podezdívka. Fasáda je členěna pěti nepravidelně rozmístěnými okennímí otvory. Obdélná okna přízemí mají po své obvodu v omítce vytaženou šambránu a jednoduše profilovanou nadokenní římsu. Okna patra lemuje rovněž plochá šambrána doplněná o římsu podokenní. Korunní římsa je v tomto úseku fasády narušená zatékáním.

Severní, původně dvorní fasáda je přetnuta ve středu dvoupodlažním toaletním přístavkem. Utilitárně řešený objekt s dvojicí toalet v přízemí i patře je ve špatném stavu. Odhaleno je cihelné zdivo stavby. Přízemní prostory, uzavřené dvojicí novodobých dveří, jsou vyplněny sutí. Dvě toalety v patře jsou přístupné z dožilé dřevěné pavláčky s pultovou stříškou. Vstup na pavlač s kazetovými dveřmi byl prolomen druhotně v místě původního okenního otvoru.

Na východ od záchodového přístavku je průčelí v přízemí prolomeno půlkruhově završeným vjezdem s vrcholovým klenákem a kamennými patníky. Dvoukřídlá pravoúhlá výplň otvoru má rámovou konstrukci. Plocha křídel je tvořena čtvercovými kazetami a v horní partii prosklená obdélnými tabulkami. Jedno z křídel bylo znehodnoceno vložením jednoduchých zcela novodobých dveří. Každé z křídel je zavěšeno na třech pásových závěsech na masivních dvoudílných hácích. Nad vstupem se ve fasádě uplatňuje již zmíněná pavlač a těsně vedle ní

okenní otvor s plochou šambránou, jednoduchou parapetní a profilovanou nadokenní římsou. Okno je opatřeno starší šestitabulkovou, dovnitř otevíravou výplní.

Východně od průjezdu je v přízemí zasazen vstup do sklepa opatřený dvoukřídlými plechovými vraty. Nad nimi fasádu člení vpadlé omítané pole o rozměrech okenního otvoru s parapetní římsou. Plocha průčelí východně od vrat do sklepa je kryta otevřenou kolnou. Fasáda je zde ve spodní partii zbavena omítek. Odhaleno je zde převážně kamenné zdivo stavby. Výše, pod střechou kolny se zachovaly zbytky starších omítkových vrstev s fragmenty kvádrování. V omítce je patrná trojice rýsovaných kvádrů – horní a spodní delší a střední kratší – které vytyčují nároží objektu.

Západně od záchodového přístavku je fasáda v přízemí zcela hladká. V narušených plochách omítky je patrné smíšené zdivo stavby s převažujícím kamenem drobnější frakce. V patře je při přístavku jeden okenní otvor bez šambrány či říms, opatřený novou výplní obdobného typu jako zbylá okna objektu. Západní osu průčelí vyplňuje vpadlé pole jako osu východní, parapetní římsa zde však chybí. Fasáda je v této partii výrazně nepravidelná – nároží v patře není pravoúhlé, severní obvodová stěna je stočena více k jihu.

Prostá východní fasáda se obrací do dvora sousedního objektu. Jižní nároží kryje budova čp. 6. Fasáda je čtyřosá, okenní otvory jsou rozmístěny pravidelně. Obdélné otvory v přízemí jsou zcela prosté. Jižní je provizorně uzavřený deskou, sousední okno s dvoukřídlou výplní je opatřeno novodobou mříží. Severní okenní otvor směřující do prostoru pod schodištěm je zazděný – otevírá jej jen drobný obdélný otvor pod segmentovým záklenkem s mříží. Pod dvojicí jižních oken jsou otevřena obdélná okénka do sklepa opatřená kamenným ostěním a mřížemi. Oknům v přízemí odpovídají okenní osy v patře s podokenní římsou jednoduchého profilu. Jižní osy vyplňují obdélná okna, dvojicí severních tvoří vpadlá pole prolomená jen drobnými obdélnými otvory v horní části. Profilovaná korunní římsa průčelí je v blízkosti styku se sousední budovou ubouraná.

V.2 Interiér

Dispozice objektu je v interiéru třítraktová. Pozorovatelné úpravy podlah a stropů nesou stopy řešení z 19. a převážně 20. století. Starší může být zadláždění průjezdu v přízemí kostkami. Rovněž výplně otvorů nelze datovat hlouběji než do druhé poloviny 19. století, truhlářské prvky z první poloviny 20. století však v interiéru převažují. Okenní výplně jsou až na výjimky kastlové dvoukřídlé s jednou okenní tabulí nad poutcem. Opatřeny jsou buď závěsy s kuželovým zakončením s kuličkou a olivami obvyklého typu Elegant, které lze datovat do počátků 20. století, nebo válcovým kováním s jednoduchými moderními kličkami. U oken v prostoru č. 110 je použito profilovaných olivových kliček staršího typu. Podobně rozmanitě jsou řešeny i dveřní otvory. Převažují dveře rámové konstrukce s kazetováním a kuželkovými závěsy ukončenými kuličkou. V patře se vyskytují i závěsy žaludové. Naopak v přízemí jsou některé výplně kotveny na pásových závěsech a hácích (vrata do průjezdu, dveře v místnosti č. 106, 107, 109, nebo dveře v patře na toaletách) s místy zachovanými krabicovými zámky (místnost č. 106, záchody v patře, dvojice dveří v prostoru č. 109).

I.NP

Třítraktový rozvrh v přízemí formuje ve středu široký vjezd, který ústí ve dvoře, boční trakty jsou tvořeny za sebou navazujícími prostory. Střední trakt přízemí tvoří široký průjezd uzavřený na obou koncích dvoukřídlými vraty pod segmentovými záklenky. Prostor je zadlážděny kostkami a překlenutý valenou klenbou s šesti páry styčných trojúhelných lunet. Okrajové páry lunet svým průběhem zabíhají do obvodových zdí stavby. Z průjezdu jsou přístupné prostory postranních traktů i schodiště do patra v severovýchodním koutě budovy. Vstupy nejsou rozmístěny zcela pravidelně, prolomeny jsou pod jednotlivými lunetami.

Západní stěna je pod druhou lunetou z jihu otevřena vstupem do prostoru výčepu č. 102. Vstup uzavírají široké dvoukřídlé dveře s přímou špaletou s dřevěným obkladem s kazetováním. Dveře mají rámovou konstrukci s třemi vpadlými profilovanými poli na každém křídle, válcové závěsy a zcela novodobé kování. Pod sousední lunetou je nízká nika překlenutá konchou, v poloze pod třetí lunetou ze severu navazuje vstup do prostoru č. 103 ve středu dispozice západního traktu. Mírně rozevřená špaleta přístupná krátkou betonovou rampou je vyplněna pravoúhlou novodobou výplní. Vlevo od vstupu je v podlaze průjezdu patrný záklenek náležející klenbě sklepního schodiště. Pod okrajovou lunetou ze severu je poslední vstup s novodobou výplní nad jedním kamenným schodem.

Místnosti východního traktu jsou položeny výše, vstupy do jižní dvojice prostor jsou proto opatřeny dvěma kamennými schody. Dveře do čelní místnosti č. 110 mají přímou špaletou s dřevěným obkladem s kazetováním. Výplň dveří je rámová, opatřená novodobým kováním a z vnitřní strany koženkovým obložením. Vlevo od dveří je vstup do komína s dřevěnými svlakovými vrátky na pásových závěsech. Vstup pod třetí lunetou do místnosti č. 109 uzavírají dveře rámové konstrukce s kazetováním. Dva esovitě ukončené závěsy dveřního křídla podpírají krátké háky. Z vnitřní strany dveří se zachoval krabicový zámek s oválnou talířkovou klikou. Dveře do prostoru č. 107 mají stejnou výplň. Křídlo rámové konstrukce s kazetováním je zavěšeno na obdobných esovitě ukončených závěsech na hácích, na jejichž povrchu je však patrný rytý rostlinný dekor. Klika dveří je zcela novodobá. Pod druhou lunetou ze severu stěnu otevírají svlaková vrátka s pásovými závěsy s ozdobným zakončením na hácích. Z vnitřní strany dveří se zachoval klasicistní krabicový zámek s oválnou talířkovou klikou. Poslední vstup zpřístupňuje schodiště. Je opatřen dvoukřídlou výplní svlakové konstrukce na pásových závěsech a dvoudílných hácích.

Západní trakt je širší než zbylé oddíly domu. Jeho jižní konec vyplňuje prostor výčepu č. 102. Obdélná místnost je osvětlována dvojicí oken z jihu a třemi okenními otvory ze západu. Okna jsou rozmístěna v mírně se rozevírajících špaletách se segmentovými záklenky. Prostor uzavírá valená klenba členěná třemi dvojicemi trojúhelných lunet. Klenutí bylo nad prostorem nejspíše vztyčeno dodatečně. Vyrůstá z kamenných patek přiložených k obvodové zdi, které vytyčují i rozmístění lunet. Ty jsou akcentovány ne příliš výraznými hřebínky a v omítce vytaženými poli v ploše kápí.

V severní stěně je v rozevřené špaletě umístěn vstup do prostoru bývalé kuchyně ve středu traktu č. 103. Místnost je osvětlována jedním okenním otvorem v mírně se rozevírající špaletě se segmentovým záklenkem. Zaklenuta je valenou klenbou s vrcholnicí rovnoběžnou s hlavním průčelím. Nad vstupem z výčepu a protilehlými dveřmi do bývalého hostinského pokoje resp. salonku č. 104 jsou v klenbě prolomeny trojúhelné lunety nepravidelného průběhu. Prostor je přístupný i z chodby, pravoúhlými dveřmi v mírně rozevřené špaletě s plochým záklenkem. Výplň vstupu je zcela novodobá, stejně jako dveře v pravoúhlém otvoru do místnosti severní.

Severní nároží západního traktu tvoří místnost č. 104. Prostor osvětluje jediný okenní otvor v rozevřené špaletě se stlačeným segmentovým záklenek. Klenba je pročleněna pětibokými

lunetami – dvě dvojice jsou rozmístěny na delších stranách místnosti, jedna luneta je prolomena nad okenním otvorem. Lunety mají poněkud nepravidelný průběh, mírně vytažené hřebínky a výseč nad oknem je navíc opatřena v omítce vytaženým polem v ploše kápě. Střed klenutí doplňuje obdélné vpadlé štukové zrcadlo s vpadlými rohy. Pata klenby je mírně předsazená vůči stěně. Situace je patrná při okraji dřevěného obložení, které lemuje celý prostor. Vstup do místnosti zajišťují dveře vedoucí z průjezdu a otvor se zkosenými špaletami ze sousední kuchyně, který je ovšem situován mimo lunetu. Klenutí by bylo možné opět považovat za dodatečné.

Východní trakt v jižní části vyplňuje prostora č. 110 osvětlovaná dvojicí oken s mosaznými profilovanými olivami. Dvojice zazděných oken se rýsuje i ve východní stěně prostoru. Přístupná je dveřmi s přímou špaletou z průjezdu po dvou schodišťových stupních. Plochý strop místnosti doplňuje nevýrazný fabion. V levé části severní stěny místnosti je široká nika, které odpovídá obdobný výklenek v sousedním prostoru č. 109. V pravé části je v mírně rozevřené špaletě dveřní otvor s výplní rámové konstrukce s kazetováním. Křídlo je zakotveno na kuželkových závěsech ukončených kuličkou a ze strany sousedního prostoru č. 109 opatřeno krabicovým zámkem s válcovou klikou.

Střed dispozice traktu vyplňuje prostora dodatečně rozdělená příčkou na dvě místnosti č. 109 a 108. Příčka přetíná i okenní otvor ve východní stěně opatřený novodobou mříží a starší okenní výplní se kuželkovými závěsy ukončenými kuličkou. Jižní partie je přístupná z průjezdu, severní průchodem v příčce. Oba prostory jsou překlenuty dvojicemi plackových kleneb mezi pasy.

Místnost č. 107 je plochostropá. Její jihozápadní kout vyplňuje hmota topeniště s udírnou, která zasahuje do špalety staršího vstupního otvoru se segmentem zakončenou špaletou. Schod umístěný pod oknem ve východní stěně ukazuje na původní výšku podlahy, která je zde snížená.

Závěrečný díl dispozice vyplňuje schodiště do patra. Drobný prostor pod schody je osvětlován okénkem s kamenným ostěním překvapivě umístěným ve vnitřním líci zdiva. Vstup do prostoru z chodby je dodatečný, původní průchod zajišťoval dveřní otvor z místnosti č. 107. Po něm zůstala zachována jen segmentem překlenutá nika zazděná nepálenými cihlami.

Nástup na schodiště je pod segmentovým pasem. Dále pokračují valené stoupající úseky klenby, které jsou při podestě ukončeny pasem podloženým páskovými římsami v patě. Podesta je překlenuta dvěma poli křížové klenby mezi pasem v šířce vřetenové zdi rovněž podloženým pásovou římskou. Stěnu podesty otevírají dvě segmentem završené niky. V severnější z nich je prolomen ležatě obdélný okenní otvor. Schodnice jsou dřevěné.

Sklepy

Suterénní prostory se rozkládají pod západním traktem budovy a malou částí traktu středního. Přístupné jsou v současné úpravě z exteriéru prostým vstupem s plechovými dvoukřídlými vraty. Úzké betonové schodiště doplněné o mechanismus na sváženi sudů je v současné úpravě novodobé. Ústí do obdélného severojižně orientovaného prostoru č. 002. Je klenut valenou cihelnou klenbou s plným čelem a vrcholnicí kolmou k hlavnímu průčelí. Z východu je místnost osvětlována dvojící větracích okének pod segmentovými záklenky. Z jihu na prostor navazuje další menší sklepní prostora č. 003 obdélného půdorysu vyplňující prostor pod jihovýchodním nárožím budovy. I ta je klenuta valeně a odvětrávána dvěma otvory v jižní a jedním ve východní stěně. Průchod mezi sklepními místnostmi zajišťuje pravoúhlý otvor s dřevěnou zárubní vložený do segmentem ukončené rozevřené niky. Dispozice suterénu se rozvíjí dále k západu. Z hlavního

prostoru je jednoduchým pravoúhlým, dodatečně otevřeným vstupem pod velmi plochým segmentovým záklenkem přístupný segmentově klenutý koridor č. 004. Chodba je po stranách prolomena dvojicemi nízkých segmentem završených nik na každé straně. Směřuje k dnes zaslepenému schodišti, které ústilo v místnosti ve středu západního traktu. K jihu z koridoru dále vybíhá úzká chodba zakončená nevelkou místností č. 005 překlenutou plochou valenou klenbou s vrcholnicí rovnoběžnou s hlavním průčelím. V průrazu ve východní stěně místnosti směřujícím do zásypu klenby sousedního sklepního prostoru je patrný fragment špalety a dřevěného překladu. Byla zde pravděpodobně dříve umístěna nika.

2.NP

Dispozice patra je definována množstvím příček vložených v několika stavebních fázích. Základní rozvrh je třítraktový, vytyčený silnými zdmi a kopírující přízemní dispozici. Místnosti patra jsou plochostropé.

Střední trakt vyplňuje chodba č. 201 přístupná ze schodiště, do jejíž dispozice byly dodatečně vestavěny menší prostory. Nejprve došlo k vestavbě místností v jižní části (místnosti č. 212, 213, 215), později prostor při jejím východním obvodu (č. 203, 204, 206, 207), které rozšířily dispozice bytů ve východním traktu. Ze severu chodbu osvětloval sdružený okenní otvor v široké rozevřené nice se segmentovým záklenkem. Z levé poloviny okna byl dodatečně vytvořen průchod na dřevěnou pavláčku, ze které jsou přístupné toalety. Výplň okna je starší, šestitabulková, dveře mají rámovou konstrukci s kazetováním a horním proskleným nadsvětlíkem. Severnímu sdruženému oknu odpovídal okenní otvor v jižní části koridoru, otevřený dnes do místnosti č. 215. Dvě okna jsou zde opatřena dvoukřídlými výplněmi s výklopnou tabulkou nad poutcem na kuželkových závěsech s kuličkou a mosaznými olivami z počátku 20. století.

Z koridoru byly přístupné prostory bočních traktů, současný rozvrh původní komunikační vazby pozměnil. V severním koutu koridoru se vedle nástupu na schodiště do přízemí nalézá vstup na schodiště směřujícího do podkroví. Uzavřen je svlakovými dveřmi zavěšenými na krátkých hácích. Z vnitřní strany dveří se zachoval otisk krabicového zámku.

Chodbový trakt byl těsně za výstupem schodiště přetnut dodatečně zdí, jejíž otisky se zachovaly na stropě i stěnách. Hala vytyčená touto příčkou sahala svými rozměry nejspíše až po jižní průčelí a její plochý strop byl opatřen fabionem. Ten se zachoval v chodbě, nad stropy prostorů č. 203, 204, 206, 207, i v místnostech 213, 212 a 215.

Jižní část zastavěné chodby vyplňuje místnost č. 212 bez přímého osvětlení se samostatným vchodem s dveřmi rámové konstrukce a místnost č. 215. Ta je přístupná přes prostoru č. 213. Místnost je osvětlována již popsaným sdruženým okenním otvorem. V její východní stěně je patrný zazděný vstup do sousedního prostoru č. 211.

Místnosti č. 203, 204, 206 a 207 jsou drobnými prostorami bez přímého osvětlení. Nad sníženými stropy jsou umístěny nevelké skladovací prostory přístupné průlezy z chodby. Z prostoru č. 203 a 206 se vstupuje do místností východního traktu. Ten tvořily původně tři obytné prostory.
V původním rozsahu zůstala zachovaná jen místnost č. 205 osvětlovaná jedním okenním otvorem pod segmentovým záklenkem s výplní na válcových závěsech. Sousední prostora č. 209 se stejně formovaným oknem, byla na západě zkrácena vestavbou komory č. 208. Prostor vyplňující jihovýchodní nároží, přístupný z místnosti č. 209 dvoukřídlými dveřmi rámové konstrukce s kazetováním na závěsech s žaludovým ukončením, přetnula jen dřevěná z části prosklená příčka.

Vytyčena tak byla místnost č. 210 s otevřeným krbem, a místnost č. 211. Původně jednotný prostor byl osvětlován okny směřujícími k jihu a dvojicí dnes zazděných okenních otvorů, které jsou patrné ve východní stěně.

Dispozice západního traktu je znejasněna množstvím příček, které rozčlenily starší řešení složené z trojice hlavních prostor. Místnost při severním průčelí přístupná vstupem z chodby byla příčkou rozdělena na prostory č. 223 a 224. Místnost č. 223 je přístupná z prostoru č. 222 ve středu traktu. Osvětlena je jedním okenním otvorem s přímým překladem v západní stěně. Prostor č. 224 je silně poškozený požárem. Chybí dveřní výplň, zachoval se jen ohořelý kazetovaný obklad špalety. Místnost osvětluje jeden okenní otvor v severní stěně s novou výplní. V jižní obvodové zdi je patrný zazděný otvor se segmentovým záklenkem, v západní stěně se v obnažené omítce rýsují dva zazděné otvory s přímým nadpražím – vpravo vstup, vlevo otvor okenní. Plochý strop s fabionem z části chybí, odkryta je tak trámová konstrukce staršího stropu se záklopem a hraněnými trámy. Ten zřejmě nebyl dlouho odhalen – mezi trámovým stropem a plochým stropem s rákosovým pobitím se na stěně zachovalo jen několik omítkových vrstev.

Místnost ve středu dispozice je rozčleněna do trojice prostor. Přímé světlo vedoucí z jednoho okenního otvoru má místnost č. 222. Východněji je umístěn prostor č. 225 přístupný z chodby a koupelna č. 220, přístupná přes místnost č. 219.

Zbývající partii západního traktu vyplňoval velký prostor otevřeného sálu, rozměry odpovídající výčepu v přízemí. Ze severu a východu byly jeho obvodové stěny otevřeny do sousedních prostor širokými segmentovými otvory s odsazenou patkou, které jsou dobře patrné v prostorech č. 221, 219, 213, a 216. Pozůstatkem původního řešení sálu jsou dále fragmenty výmalby, která je odkryta při nadokenní římse okna v místnosti č. 217 a při oblouku v místnosti č. 216. Jedná se o šedě vymalované nejspíše korintské hlavice, které byly nepochybně součástí rozsáhlejší dekorace sálu s motivy iluzivní architektury. Tu se podařilo zachytit na několika místech během sondážního průzkumu. Dodatečně vložené příčky v sále vytyčily místnosti č. 216 a 217 v jižní části, prostor č. 214 a 218 ve středu a č. 219 a 221 v části severní. Dveřní výplně mezi jednotlivými prostory odpovídají první polovině 20. století. Jsou prosté, doplněné o jednoduchá kování. Náročněji je řešen jen vstup do prostoru č. 219, který vyplňují dvoukřídlé částečně prosklené dveře s žaludovými závěsy.

Podkroví

Prostor krovu je přístupný schodištěm v severovýchodní části dispozice. Schodiště nese stopy po požáru. Ohořelá je zárubeň vstupních dveří i trámové schody, které byly pouze znovu obedněny. Během požáru bylo nepochybně destruováno i zaklenutí schodiště, po kterém nalézáme stopy při nástupu na rameno směřující na podestu i na podestě. Jde o omítnuté klenební náběhy, které odpovídají shodnému klenebnímu obrazci, jako mají schody do druhého podlaží. Severní i jižní stěny schodiště jsou opatřena jakousi plentou, která není ve spodní části provázána se zdí východní. Výše směrem ke koruně zdiva je naopak provázání patrné a ukazuje, že schody byly v tomto úseku po destrukci klenby nadstavěny. Upravena byla nejspíše destruovaná vřetenová zeď, která je vyzděna z cihel různé výšky a velikosti, topinek s kamenů. Niky se segmentovými záklenky směřující na podestu jsou zazděné – otevřené zůstaly jen ve středu nevelkými obdélnými větracími otvory.

Podlahu půdního prostoru tvoří půdovky usazené na nízkém násypu nad stropy druhého podlaží. Jižní trojúhelný cihelný štít nese stopy opakovaných úprav. Zdivo se zdá být přinejmenším jednou navýšeno.

Valbovou střechu nad objektem, s hřebenem kolmým k hlavnímu jižnímu průčelí, vynáší masivní dřevěný krov odpovídající polovině 19. století. Novodobé výměny jsou soustředěny zejména kolem komína v západní části krovu. Krov vaznicové soustavy nese celoplošné bednění, na němž je uložena krytina. Krov je tvořen krokvemi, které jsou uloženy na pozednice a čtyři střední vaznice se spojením ve vrcholu hřebene. Vrcholová vaznice v hřebenu chybí. Vaznice jsou podepřeny sloupky s uložením na vazné trámy, které jsou umístěny v příčném směru plných vazeb. Sloupky podepírající vnitřní systém středních vaznic jsou ve střední části podepřeny sloupky, které jsou uloženy na příčníku plné vazby. Vazné trámy jsou osazeny do obvodové nosné stěny a dodatečně podepřeny pilířky nad nosnými zdmi. Nárožní vaznice jsou v plných vazbách podepřeny na sloupcích a ukotvením na pozednici střední krajní vaznicovou stolici a dřevěný sloupek podepírající hřeben. V rovině vazných trámů je provedena vzpěra ukotvená do vazného trámu a dřevěného sloupku a tvoří tak plnou vazbu krovu. Podepření vaznic je ještě zesíleno šikmými pásky kotvenými do sloupků. Spoje jsou řešeny tesařským způsobem. Pozednice je vynášena obvodovou stěnou a vaznicovým věncem vazných trámů. Krov je zasažen hnilobou.

VI. STAVEBNÍ DĚJINY

Nejstarší stavební dějiny nelze na základě archivních pramenů přesněji rekonstruovat. Lze však souhlasit s publikovanými tvrzeními, že budova vznikla po polovině 17. století jako panská hospoda patřící lukovské vrchnosti. Objekt lze považovat za raně barokní novostavbu, která však nejspíše nevznikla v jedné stavební periodě. Nejstarší stavební fázi by bylo možné přiřadit výstavbu suterénu pod východním traktem. Dvojice sklepních prostor klenutých cihelnými valenými klenbami byla odvětrávána sklepními okénky, která si ve dvou případech dodnes zachovala kamenná ostění. Suterén byl od počátku přístupný ze dvora vstupem, který je ovšem v současné podobě výsledkem úprav v 19. století a především v 80. letech 20 století.

Dispozici nadzemních konstrukcí stavby lze rovněž datovat do raného baroka. Definoval ji valeně klenutý průjezd ve středu domu, ke kterému se po stranách připojily dva další trakty s prostory přístupnými z průjezdu. Západní trakt tvořila trojice provozních místností. Pouze střední místnost č. 103 je dnes zaklenuta konstrukcí, kterou lze datovat do doby počátků výstavby objektu. Kryje ji valená klenby s lunetami nepravidelného průběhu. Východní trakt vyplňovala rovněž trojice prostor, v severní části traktu pak bylo situováno schodiště do patra. I to se v úrovni mezi první a druhým podlažím zachovalo v autentické raně barokní podobě. Zaklenutí podest s pásovými římskami v patách má své srovnání např. v klenbách zachovaných na zámku v Holešově. Shodným zaklenutím disponovaly schody i mezi druhým podlažím a podkrovím hostince. Klenby se zde však nezachovaly. Destruovány byly nejpravděpodobněji během požáru v roce 1841.

Přízemní trojtraktový rozvrh se střední širokou komunikační síní byl zopakován i v patře. Obvodové zdivo i konstrukce vytyčující základní raně barokní obytnou dispozici zůstaly i zde bez větších změn zachovány. Autentickým raně barokním detailem jsou sdružená okna v čelech koridoru, který by bylo možné hledat i na dalších soudobých stavbách regionu (např. pivovar v Holešově).

Hostinec mohl být v baroku završen mansardovou střechou, jak bývá v literatuře uváděno.[53] Ta byla nahrazena současným krytím během zmíněného požáru roku 1841. O původním architektonickém členění fasád nelze říci nic konkrétního. Současná úprava odpovídá novodobému zásahu. Starší doložené členění s šambránami a římsami kolem oken a čabrakovými parapety považujeme spíše za historizující úpravu z konce 19. století. Starší podobě zpracování exteriéru náleží kamenné nadokenní římsy oken v přízemí, parapetní římsy oken patra a snad i nalezené ryté kvádrování, které se zachovalo ve fragmentu na severovýchodním nároží budovy. Pod přístřeškem zde na fasádě vystupuje trojice rytých kvádrů, která akcentovala volný roh budovy.

Jak bylo již naznačeno, neexistují jednoznačné archivní zprávy, které by umožnily výstavbu raně barokní zájezdní hospody přesněji časově zařadit. Dendrochronologické vyhodnocení vzorku dřeva z dubového schodiště do druhého podlaží však přineslo konkrétní výsledky umožňující datovat raně barokní fázi výstavby do poslední čtvrtiny 17. století.[54]

Raně barokní stavba byla poprvé výrazněji upravena nejspíše ve druhé polovině 18. století, kdy došlo k dodatečnému zaklenutí dvojice prostor v přízemí západního křídla. Nad prostorem výčepu č. 102 byla vztyčena valená klenba s lunetami, vysazená na přízedních pilířích s kamennými patkami. Do stejné stavební periody klademe rovněž klenbu nad místností č. 104 s pětibokými

[53] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141.
[54] Dendrochronologické vyhodnocení Tomáše Kyncla – viz Příloha 1.

lunetami. I ta je vůči obvodovým zdem a staršímu vstupu z místnosti č. 103 dodatečná. Stavební úpravy by bylo možné spojit s vlastnickými změnami stavby, které nastaly v roce 1775. Původně vrchnostenskou hospodu v tomto roce koupil v licitaci Václav Fischer. Objekt ale nevlastnil celý – v rukou držel právě jen pravou, západní část objektu s nálevnou vína a piva. Levou partii budovy v přízemí pronajali lukovští páni židovskému nájemci, které zde provozoval kořalnu a také zde bydlel.[55] První patro si ponechala v držbě vrchnost pro ubytování. Stejnému účelu měl sloužit i byt v blíže neurčeném přístavku, který ovšem vrchnost pronajala už dříve židovskému nájemci.

O dvorní zástavbě parcely jsme podrobněji informováni až z katastrálního plánu z roku 1829. Z něj je patrné, že se k budově hostinec ze severu přimykala zděná budova na obdélném půdorysu, po které se na parcele zachovaly sutiny. Z východu objekt rozšiřoval drobný zděný objekt, další zděná stavba stála samostatně v ploše dvora. Součástí zástavby byla i budova ze spalného materiálu na severním okraji parcely.

Ještě v počátcích 19. století byl objekt hostinec využíván vrchností, nájemci a vlastníky západního hostinského traktu přízemí Fischerovými. V roce 1828 přibyl do majetku Jana Fischera i horní trakt objektu.[56] Není zcela jasné, kdy se objekt ve Fischerových rukou ocitl celý. Dle literatury se tak stalo až v roce 1842, údaj se však nepodařilo archivně ověřit.[57] Uvádí se, že byly tohoto roku ukončeny vleklé spory prodejem celého objektu, který byl převeden Fischerovi za 320 zl.[58]
V případě, že by šlo o spolehlivou zprávu, je pravděpodobné, že v rozhodnutí vrchnosti sehrála roli i skutečnost, že objekt byl v době prodeje razantně poškozen požárem. Ten budovu zasáhl o rok dříve.

Po požáru a případném celkovém odprodeji stavby tak předpokládáme větší stavební změny, které zasáhly podobu objektu ve všech jeho částech. Razantně se budova změnila v exteriéru. Shořelou střechu nahradilo valbové zastřešení s novým krovem a břidlicovou krytinou.[59] Destruovaná klenba schodiště do podkroví již nebyla obnovena, zdivo však bylo v tomto úseku navýšeno. Do doby obnovy hostince po požáru spadají stropy druhého nadzemního podlaží a snad i zastropení plochostropých prostor ve východním traktu v přízemí. To potvrzuje i odebraný vzorek dřeva ze stropního trámu nad místností č. 224 dendrochronologicky datovaný do roku 1842.[60]

Se stavební periodou spadající do doby kolem poloviny 19. století spojujeme i adaptaci dosud obytných prostor druhého podlaží na společenský sál. Ten byl situován v jihozápadním nároží objektu. Jeho severní a východní obvodová zeď se otevíraly širokými segmentovými otvory do sousedních prostor. Interiér dekorovala v poslední fázi existence sálu iluzivní architektonická výmalba, jejíž stopy byly patrné v okolí okna v místnosti č. 217 a podařilo se je zachytit i restaurátorskými sondami. Podoba výmalby je dokumentována i zachovaným snímkem z roku 1934 (viz Obrazová příloha 1),[61] který potvrzuje, že základní členění zajišťoval sled kanelovaných iluzivních sloupů s hlavicemi, mezi kterými se rozevírala barevná pole s rámováním. Z uvedené fotografie je také jasně patrné, že se sál na severu otevíral do prostoru opatřeného pódiem, který se rozkládal v ploše současných místností č. 220, 222, 225. S vytyčením společenské místnosti zřejmě souvisely i úpravy ve středním traktu, který byl těsně za schodištěm přetnut příčkou. Takto

[55] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 140.
[56] MZA Brno, fond C 17 Pozemkové knihy, kn. 13414, f. 188–195.
[57] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141.
[58] Ludvík Jadrníček, *Městečko Fryšták od nejstarších dob až po naše časy*, Brno 1933, s. 141.
[59] Vaznicová konstrukce krovu byla spolehlivě dendrochronologicky datována. Dendrochronologické vyhodnocení Tomáše Kyncla – viz Příloha 1.
[60] Dendrochronologické vyhodnocení Tomáše Kyncla – viz Příloha 1.
[61] Fotografie zemřelého Antonína Ševčíka v soukromém držení.

vymezená hala sahala až po jižní průčelí a její plochý strop byl opatřen dodnes zachovaným stropem s fabionem.

Sál byl v provozu nejpozději v polovině 19. století. Z této doby se zachovalo několik žádostí o povolení k uspořádání tanečních zábav v hostinci.[62] S přestávkami fungoval přinejmenším do poloviny 30. let 20. století. Ještě v roce 1900 lze jeho existenci předpokládat,[63] v roce 1910 je sice konstatováno, že se v hostinci taneční zábavy neodbývají,[64] v popisu objektu z roku 1933 je sál však znovu zmiňován.[65] Jeho existenci ještě v roce 1934 potvrzuje již zmíněná fotografie.

V závěru 19. století došlo i na stavební úpravy suterénu budovy. Upraven byl jednak vstup vedoucí do suterénu ze dvora, sklep byl dále rozšířen k západu o místnost č. 005 a koridor, ze kterého vedlo nové schodiště ústící do prostory č. 103. Do konce 19. století lze datovat i nové plackové klenby provedené v přízemí ve středu východního traktu.

Stavební změny konce 19. století se promítly i do exteriéru stavby. Realizována byla celková úprava fasád, která průčelím dala architektonický rozvrh, zaniklý bohužel během 80. let 20. století. Šambrány kolem oken s nadokenními římsami v přízemí a podokenními v patře doplnily u oken ve druhém podlaží jižního a západního průčelí historizující čabraky v parapetech. Čabraková pole tvořená páskem se středním polem vpadlým byla po stranách vyžlabená a ve středu opatřená oblinou s kapkami. Mezi lety 1873 až 1897, jak lze odvodit z katastrálních map, byla stavba navíc rozšířena o severní přístavek patrových toalet.

Úpravy provedené v první polovině 20. století zasáhly především dispozici druhého nadzemního podlaží. V druhé polovině 30. let došlo k proměně společenského sálu na obytné prostory. Nové příčky byly vestavěny jak v sále, tak sousedních prostorách západního a jižní části středního traktu. Situaci po vestavbě příček dobře dokumentuje plán z roku 1941 (viz Obrazová příloha 1).[66] Vznikl jako projekt pro přestavbu toaletního přístavku, která však nebyla realizována. Plán zachycuje všechna nadzemní podlaží domu. Jasně také odděluje starší vestavbu příček z počátku století od mladších úprav, realizovaných nejspíše někdy na počátku 50. let. Tyto stavební změny zasáhly podobu koridoru v patře, do kterého byly vestavěny drobné prostory, které rozšířily dispozice bytů ve východním traktu.

Postupně se proměňovala i zástavba dvora. Vedle již popsaných toalet, od nichž vedl zděný kanál ke hnojišti, zde v roce 1910 stály i stáje, ledárna na severním okraji a pumpa s pitnou vodou.[67] Do dvora se vjíždělo branou na východě od budovy. Na místě tohoto vjezdu kolem roku 1935 vyrostl dům čp. 6. Na dvoře za novou budovou se dodnes zachovala dlažba původního vjezdu.

Během druhé poloviny 20. století došlo k řadě menších stavebních změn v interiéru stavby. Upraven byl interiér výčepu i zadního salonku v přízemí západního traktu. Změny nastaly i v zástavbě dvora, jehož podobu dokumentuje schematický plánek z roku 1960. V severní části jsou v tomto roce zakresleny chlév pro vepře a kůlna, na východě prádelna, dílny a dřevník. Západní část parcely je v místech demolovaného objektu označena jako zahrada.[68] V roce 1975 byla realizována adaptace východní části dvorní zástavby na toalety, roku 1978 došlo k demolici

[62] SOkA Zlín, fond Archiv města Fryštáku, inv. č. 342, Hostinské a ubytovací koncese.
[63] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 1. 7. 1900.
[64] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 16. 4. 1910.
[65] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 7. 8. 1933.
[66] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Posudek stavu objektu z hlediska vlhkosti zdiva*, 1994.
[67] SOkA Kroměříž, fond: Okresní úřad Holešov, kt. 83, spis Fryšták Hostinec č. 1, zápis z 16. 4. 1910.
[68] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták.

stodoly v jeho severní části. Někdy během 70. let došlo rovněž k odstranění břidlicové střešní krytiny.[69]

Od počátku 80. let se řešila celková oprava budovy, ke které však nebyly dostatečné kapacity. V roce 1981 tak byla realizována jen úprava vstupu do sklepa. Roku 1983 pak byl vypracován projekt na generální opravu fasády. Na té již v této době chyběly šambrány kolem oken. Plánovalo se odstranění omítek s výjimkou hlavní římsy a čabrak pod okny ve druhém podlaží, které měly zůstat zachovány. Kamenné části fasády – hlavní portál, sokl, nadokenní a okapní římsy měly být ponechány bez úprav. K vlastnímu stavebnímu zásahu se přistoupilo následujícího roku. Přestože KPPOP Brno důkladně definovalo podmínky prací, vlastní provedení bylo problematické. Průčelí byla opatřena břízolitovou vrstvou ve všech částech, kamenný sokl směřující k západu byl zapraven cementem a náročně řešené čabrakové dekorace v okenních parapetech zcela zmizely. Zachované okenní římsy tak doplnily jen obnovené šambrány, které zůstaly spolu s hlavní římsou jediným akcentem fasád. Poslední výrazná úprava budovy ji tak razantně znehodnotila.

V roce 1992 zasáhl druhé nadzemní podlaží stavby požár, devastována byla především místnost č. 224.[70] Stavební úpravy plánované a realizované po přelomu tisíciletí měly vést k celkové obnově dlouhodobou neúdržbou devastované stavby.[71] V letech 2012 až 2013 byla provedena jen rekonstrukce krovu a položení nové eternitové střešní krytiny.

[69] NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.
[70] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Žádost o vydání povolení k provozování restaurace*, 1994.
[71] MěÚ Fryšták, archiv stavebního odboru, čp. 1 Fryšták, *Výzva k provedení udržovacích prací*, 26. 10. 2007; NPÚ – ÚOP Kroměříž, spisový archiv, Fryšták čp. 1.

VII. PAMÁTKOVÉ ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ K OBNOVĚ

Hrubá hospoda představuje v kontextu obce památku mimořádného významu. Objekt definuje okraj zástavby náměstí a je tak nositelem významných urbanistických hodnot. Je jeho dominantou, pohledově jej uzavírá a akcentuje. Stavba se zachovala v relativně autentické podobě a dobře tak ve své hmotě reprezentuje podobu raně barokního hostince. Představuje dobře zachovanou hodnotnou stavební památku, která si zaslouží odpovídající využití a citlivý přístup přihlížející vždy k půdorysné a hmotové skladbě, původní materiálové skladbě, dochovaným historickým konstrukcím a řemeslnému provedení.

Dispozice stavby se utvářela v několika stavebních periodách. Základní rozvrh suterénu a třítraktová dispozice přízemí i druhého podlaží odpovídají době raně barokní výstavby v poslední čtvrtině 17. století. Úpravy provedené na konci 18. století se dotkly jen přízemí, kde byly nad prostory č. 102 a 104 vztyčeny nové klenby. Razantněji do podoby stavby zasáhla až druhá polovina 19. století. Po požáru na počátku 40. let byl vztyčen současný vaznicový krov vynášející valbovou střechu, přestropeny byly prostory v přízemí východního traktu a nové stropy získalo celé druhé podlaží, které bylo v dispozici upraveno. Vytyčen byl společenský sál, jehož rozsah je v interiéru dodnes jasně patrný. V závěru 19. století se stavba rozšířila o severní záchodový přístavek a rozrostl se rovněž sklep, který byl propojen s nadzemními prostory v západním traktu novým schodištěm. Nově byla přeřešena také fasáda stavby. Takto definovaná dispozice se dále měnila již jen ve druhém podlaží. To bylo ve 30. letech 20. století rozčleněno množstvím příček, které na počátku 50. let doplnila ještě další vestavba do středu dispozice. Následující změny představovaly většinou jen utilitární zásahy, které mimo jiné silně zasáhly do exteriérové podoby stavby.

Rekonstrukce průčelí provedená během 80. let 20. století negativně ovlivnila podobu budovy. Během plánované rekonstrukce je proto nutné počítat s obnovou exteriéru, která by stavbě přinesla výrazné zhodnocení. Bylo by vhodné věnovat pozornost nejen dosud zachovanému historickému členění ve všech částech. Doporučit lze i rehabilitaci staršího řešení jižního a západního průčelí. Ta byla kromě zachovaných okenních šambrán a říms doplněna navíc čabrakovými parapety pod okny ve druhém podlaží. O podobě této dekorace nám dávají dobrou představu historické snímky, které architektonické členění zachycují i v detailech a rekonstrukci tak poměrně spolehlivě umožňují. Dokomponování fasád s využitím měkké omítky neutrální fasádní barvy by výrazně přispělo k účinku stavby v exponované urbanistické poloze. Starší podoba severní dvorní fasády není bohužel fotograficky dobře dokumentována. Její členění by mělo být řešeno v jednodušších formách analogicky ke zbylým fasádám. Přestože je toaletní přístavek při severním průčelí datován do konce 19. století, hodnotíme jej jako konstrukci neutrální. Ryze utilitární stavba je dožilá, vyžaduje razantnější sanační zásah, který by ovšem nejspíše neponechal mnoho z jeho stavební podstaty, kterou dotvářely především dřevěné detaily stavby. Požadavek zachování tohoto objektu je tak otázkou. Nezbytnou součástí úpravy exteriéru objektu musí být i revitalizace dvorního prostoru, likvidace novodobých přístavků toalet a kůlen a odklizení sutin po demolovaných objektech.

Předmětem památkové ochrany stavby je materiálové i konstrukční řešení objektu v základních hmotách i detailech. Za hodnotné považujeme obvodové zdivo objektu i konstrukce, které vytyčily jeho barokní dispozici. Zachování vyžadují veškeré klenební konstrukce a ideálně i stropy, provedené během 19. století, které mohou nést stopy dekorativních malířských úprav. Hodnotný

je rovněž vaznicový krov stavby. Větší dispoziční změny se během 20. století dotkly jen prostor ve druhém nadzemním podlaží. Zbudované příčky vyhodnocujeme sice jako neutrální konstrukce, ale jejich případné odstranění považujeme za velmi vhodné budoucí řešení. Umožnilo by obnovit z části původní barokní dispozici a rehabilitovat prostor společenského sálu, vybudovaného v polovině 19. století. V sálu se z velké části zachovala také autentická výmalba s motivy iluzivní architektury, která by měla být restaurována, případně rekonstruována za předpokladu zachování starších vrstev maleb.

V interiéru stavby se zachovalo množství autentických uměleckořemeslných detailů – výplní dveřních a okenních otvorů. Dokumentují zejména úpravy stavby během konce 19. a první poloviny 20. století, které v objektu převažují. Často jde o dožilé truhlářské výrobky, opatřené však historickými kličkami, olivami, závěsy či zámky. V případě, že nebude možné zajistit celkovou obnovu těchto prvků, je třeba zachovat alespoň historická kování, která mohou být užita na výrobcích nových. Prvky mohou zároveň posloužit jako vzor pro nové truhlářské výrobky, kterými by bylo vhodné opatřit zcela novodobé výplně. Pozornost je třeba věnovat zejména nejstarším esovitým závěsům na dveřích v místnostech č. 107 a 109, krabicovým zámkům na dveřích tamtéž a v dále v prostoru č. 106, na toaletách v patře. Pečlivě by měla být zvážena obnova vjezdových vrat.

Využití podkroví obecně nepovažujeme za žádoucí. V případě, že bude v budoucnu nutné uvedené prostory adaptovat, je třeba minimalizovat veškeré střešní otvory a řešit je s ohledem na dálkové pohledy na objekt.

Stavebně technický stav objektu je uspokojivý. Statické defekty a poruchy způsobené vlhkostí vznikly zejména v důsledku dlouhodobé neúdržby. Obnova stavby by se měla soustředit na odstranění příčin závad a následnou rehabilitaci za stanovení optimálního režimu údržby.

Při postupu rekonstrukčních prací je třeba dokumentovat všechny odkryté nálezové situace. Při úpravách interiéru je nutno pozorně sledovat konstrukce podlah, kleneb, stěn a stropů. Nelze vyloučit existenci a objevy hodnotných historických úprav, ukrytých pod novějšími vrstvami (například trámových stropů), které by bylo nutné uchovat. Zvýšenou pozornost je v tomto směru třeba věnovat nejen společenským prostorám v západním traktu přízemí, ale také druhému nadzemnímu podlaží, zejména pak místnostem v ploše bývalého společenského sálu se zachovanými souvrstvími nástěnných maleb.

Tato část průzkumu vyjadřuje mínění zpracovatelů stavebně-historického průzkumu. Nemá nahrazovat vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací.